بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

ઓર અલ્લાહને જો ચીઝ તુમ પર હરામ કી હે ઉનકી તફસીલ તુમ્હે બતાદી હય, હાં ! ઉન હરામ ચીઝો મેસે ભી જીન કે ખાને પીને પર તુમ સખ્ત હો જાઓ તો હલાલ હે. (અલકુરઆન)

હલાલ ચીઝે વાઝેઅ કરદી ગઈ હે, ઓર હરામ ચીઝે ભી વાઝેઅ કરદી ગઈ હૈં ઓર દોનો બીચ શકવાલી ચીઝે હૈં, પસ બચો તુમ શકવાલી ચીઝો સે (અલહદીષ).

મુહર્રમાત

યાને

હરામ ચીઝે જીનહેં હમ મામુલી સમજતે હે.

મુરત્તિબ :- અબુ અબુદુશ્શકુર

નઝરે સાની :- મવલાના મોહંમદ અબદુલ્લાહ સલફી.
ઈમામ વ ખતીબ જામેઅ મસ્જિદ
અહલે હદીષ શહેર સુરત.

નાશિર

''જમીય્યત અહલે હદીષ શહેર સુરત''
પહેલા માલ, મસ્જિદ અહલે હદીષ, શહેર સુરત
લુહાર શેરી, સગરામપુરા, સુરત-૩૯૫૦૦૨.

બિસ્મિલ્લા હિર્રહમા નિર્રહીમ

કુરઆન વ હદીષમે હલાલ ઓર હરામ કો વાઝેઅ કર દીયા હય, ઓર મુશ્તબેહ (શઙેવાલી) ચીઝોં સે રોકા હય. મોહર્રમાત વોહ કામ હે જો અલ્લાહ કે અઝાબ કો દઅવત દેતે હેં. ઝેરે નઝર કિતાબ મે સાહેબે મુરત્તબને ઉર્દુ કિતાબોં સે ઉન હરામ કામોકો જીનકો લોગોં ને બહોત હલકા સમજા હય, ઉર્દુ ઝબન કાયમ રખકર ગુજરાતી અલફાઝ મે ગુજરાતી તબકે કે લીએ અહેમ્મીય્યત દેનેકી કોશિશ કી હય તાકે વોહ લોગ ભી મહરૂમ ન રહેં. ગુજરાતી અલ્ફાઝ મેરે લાઈલ્મ હોને કી વજેસે મવસૂફને પૂરી કિતાબ મુજેહ પળહકર સુનાઈ. બહોત હદતક ઈસ્લાહ કી કોશિશ કી ગઈ હય લેકિન ફિર ભી ખામી રહે સકતી હય.

અલ્લાહ મવસુફ કી ઉંમર મેં સેહત કે સાથ બરકત્ત અતા ફરમાએ ઓર મઝીદ દીન કી ખિદમત કરને કી તૌફીક અતા ફરમાએ ઓર ઈસ કિતાબ કો ઉન સભી લોગોં કે લીએ બાઅસે અજર ઓર સવાબ બનાએ જો લોગો તક પહોંચાને સબબ બને હેં.

- મવલાના મોહંમદ અબદુલ્લાહ સલફી

મુકદ્દમા

બિસ્મિલ્લા હિર્રહમા નિર્રહીમ

કઈ અયસે હરામ કામ હેં જીન્હેં હમ ગુનાહ કા કામ સમજતે હી નહિ. અગર સમજતે ભી હેં તો બહોત મામુલી ગુનાહ સમજ તે હેં, મગર વોહ કામ અલ્લાહ ઓર ઉસકે રસુલ (સ.અ.વ.) કે નઝદીક કબીરહ્ (બહોત બળે) ગુનાહ શુમાર કીએ જાતે હેં. ઈસ કિતાબ મેં અકસર અયસે નાજાઈઝ ઓર હરામ કામોંકા ઝિકર કિયા ગયા હય જિનસે બચના બહોત લાઝિમી ઓર ઝુરૂરી હય.

કારેઈન, પળહને વાલોંસે ગુઝારિશ હય કે વોહ ઈસ કિતાબ કે તમામ મઝામીન પુરી તરહ પળેહ ઓર હત્તલ ઈમકાન ઉન તમામ કામોં સે બચને કી કોશિશ કરે. ઓર યે ભી ગુઝારિશ કી જાતી હય વોહ ઈસ કિતાબ પળહકર દુસરો તક પહોંચેને કી કોશિશ કરે તાકે વોહ ભી પળહકર હરામ કામોં સે બચ જાએ જિસકા સવાબ આપકો ભી મીલેગા ઓર તહરીર (લિખનેવાલે) કરનેવાલે કો નઝર સાની કરનેવાલે કો, શાએઅ કરનેવાલોં કો ઓર ઈસ કામમે મદદ કરનેવાલોં કો ભી મીલેગા. ઈનશાઅલ્લા.

ઈસ કિતાબ મે મઝકુર અકસર મસાઈલ 'મોહંમદ સાલેહ' કી કિતાબ 'હરામ ચીઝે' કી ઉર્દુ તહરીરી સે લીએ ગએ હે. ઓર કુછ મસાઈલ દેહલીસે શાએઅ હુવા 'મજલ્લા અહલે હદીષ' શુમારા જુલાઈ - ૨૦૦૬ મે સે 'હાફિઝ મોહંમદ ઝુબૈર સાહબ' કા મઝમુન 'મુહર્રમાત' મે સે લીએ ગએ હે.

મુરત્તિબ.

ફેહરિસ્ત મઝામીન — સફા નંબર

બિસ્મિલ્લાહિર રહમાનિર રહીમ

હરામ કામ, જીજસે બચના ઝુરૂરી હચ :

ઝેલમે ચન્દ હરામ કામ બ્યાન કીએ જાતે હે, જીનસે હર મુસલમાન કો બચના બહુત જરૂરી હચ.

(૧) મુકતદીકા નમાઝમે ઈમામ સે આગે બળહના :

ઈનસાન કી તબીઅત મેં જલ્દબાઝી પસંદ હચ - અલ્લાહ તઆલા ફરમાતા હચ "ઓર ઈનસાન બળા જલ્દબાઝ હચ" (સુરઅ ઈસરાઅ), યાને હર મઆમલેમે જલ્દી કરતા હચ. ચાહે અચ્છા મઆમલા હો યા બુરા મઆમલા.

અકસર અવકાત મસ્જીદોંમે દેખને મેં આતા હચ કે બાઝ હઝરાત નમાઝ કે દૌરાન ઈમામ સે પહેલે રૂકુઅ, સજદેમે ચલે જાતે હૈં ઓર ઈસી તરહ ઈમામ કે રૂકુઅ યા સજદે સે સર ઉઠાને સે પહેલે હી અપના સર ઉઠા લેતે હૈં. નમાઝ મેં ઈમામકી ઈકિતદાહ કરના વાજિબ હચ. ઓર ઈમામસે આગે બળહના હરામ હચ. અલ્લાહ કે રસૂલ (સ.અ.વ.) કી ઉસ શખ્શ કે બારેમે બહુત સખ્ત વઈદ મૌજૂદ હચ જો નમાઝ મે ઈમામસે પહેલે અપને સરકો ઉઠાલે.

હઝરત અબુહુરવરહ (રઝી.) સે રિવાયત હચ કે આપ (સ.અ.વ.)ને ફરમાયા "કિયા વોહ શખ્શ જો ઈમામ સે પહેલે અપના સર ઉઠા લેતા હચ (રૂકુઅમે યા સજદેમે) ઈસ બાત સે નહિં ડરતા કે અલ્લાહ તઆલા ઉસકા સર ગધેકા સર બનાદે". (સહીહ મુસ્લિમ), અલ્લાહ કે રસુલ (સ.અ.વ.)ને નમાઝ કે લીએ સકીનત ઓર વકાર સે સાથ આને કા હુકમ દીયા હચ. સહાબા ઈકરામ (રઝી.) હંમેશા આપ (સ.અ.વ.) કે પીછે રેહને કી કોશીશ કરતે થે. હઝરત બરાઅ બિન આઝિબ (રઝી.) બ્યાન ફરમાતે હૈં કે "સહાબા ઈકરામ (રઝી.) અલ્લાહ

કે રસુલ (સ.અ.વ.) કે પીછે નમાઝ પળાહ કરતે થે. જબ આપ (સ.અ.વ.) રૂકુઅ સે અપના સર ઉઠાતે તો મેં કિસી એક સહાબી ભી કોન દેખતા થા જો (સજદે મે જાને કે લીએ) અપની કમર કો ઝુકા રહા હો યહાંતક કે અલ્લાહ કે રસુલ (સ.અ.વ.) અપની પૈશાની ઝમીન પર રખ દેતે, ફિર ઉસકે બાદ વોહ સજદે મેં ઝુકના શુરૂ કરતે થે'' (મુસ્લિમ) યે હદીસ સાફ દલીલ હય કે સહાબા ઈકરામ (રઝી.) સજદે કે લીએ નિહં ઝુકતે થે જબ તક કે રસુલ (સ.અ.વ.) અપના સર ઝમીન પર ન રખતે. અય સે હી જીસ તરહ મુક્તદીયોં કે લીએ હિદાયત હય કે વોહ ઈમામ સે આગે ન બળે, ઈસી તરહ ઈમામ કો ભી ચાહીએ કે હર હરકત કે બાદ હી તકબીર કહે. અગર ઈમામ કિસી હરકત સે પહેલે હી તકબીર કહેગા તો લાઝિમી તૌર પર ઉસકા નતીજા યે નિકલેગા કે મુક્તદી ઈમામ કી હરકતમેં આગે નિકલ જાએગેં.

(૨) મસ્જીદમેં પ્યાઝ ઓર લસન ખા કર આના :

મસ્જીદમેં અયસી ચીઝ ખા કર આના મમનૂઅ હય કે જીસકી બદબુસે નમાઝયોંકો તકલીફ હોતી હો. અલ્લાહ કે રસુલ (સ.અ.વ.)ને ફરમાયા ''જો કોઈ લસન યા પ્યાઝ ખાએ તો ઉસે ચાહીએ હમસે અલાયેદહ રહે'', યા આપ (સ.અ.વ.)ને યું ફરમાયા ''હમારી મસ્જીદસે દૂર રહે, ઓર અપને ઘરમેં બેઠા રહે''. (બુખારી) મુસ્લીમ શરીફ કી એક રિવાયત મે હય કે આપ (સ.અ.વ.)ને ફરમાયા કે ''જો કોઈ પ્યાઝ, લસન યા ગીદના (એક બદબૂ વાલીચીઝ) ખાએ તો હમારી મસ્જીદ કે કતઅન કરીબ ન આએ ક્યું કે જીસ ચીઝ સે બની આદમ કો અઝીય્યત પહોંચતી હય ઉસચીઝસે ફિરશ્તો કો ભી અઝીય્યત પહોંચતી હય''. અગર કિસીકો લસન, પ્યાઝ વગયરહ ખાના હી હય તો ચાહીએ કે ઉસકો અચ્છી તરહ પકા કર ખાએ તાકે

ઉનકી બૂ મિટ જાએ. હઝરત ઉમર (રજી) ને એક દફઅ ખૂતબે કે દૌરાન ફરમાયા "અયે લોગોમેં તુમ્હેં દો અયસે પોદે ઈસ્તિમાલ કરતે દેખાતા હું કે જીનમેં મેરી રાયે યે હય કે વોહ ખબીષ હય ઓર વોહ પોદે લસન ઓર પ્યાઝ હય. મેને અલ્લાહ કે રસુલ (સ.અ.વ.) કો દેખા હય કે જબ આપ ઈન દોનો મે સે કિસી એક કી ભી બૂ મસ્જીદે નબવી (સ.અ.વ.)મે કિસી નમાઝીસે મેહુસુસ કર લેતે તો ઉસકે બારે મેં યે હુકમ દેતે કે ઉસ આદમી કો મસ્જીદસે 'જન્નતુલ બકીઅ' (કબ્રસ્તાન) કી તરફ નિકાલ દીયા જાએ. તો જો ભી તુમ મે સે ઈન દોનો કો ખાના ચાહે ઉસે ચાહીએ કે ઉનકો અચ્છી પકા કર ઉનકી બૂકો ખતમ કરકે ખાએ (મુસ્લીમ)

જો લોગ સિગરેટ, બીળી, હુક્કા યા નશેવાલી વગરહ ચીઝેં ઈસ્તિમાલ કરને કે બાદ મસ્જીદ મે નમાઝ કે લીએ આતે હૈં ઉનકે લીએ ભી યેહી હુકમ હય. અગર અયસે આદમીઓ કે મોંહસે આનેવાલી બદબૂસે નમાઝીઓં કો તકલીફ હોતી હો તો ઉનકો મસ્જીદ સે નિકાલ દેના ચાહીએ. વયસે સિગરેટ, બીળી, હુક્કા વગયરહ હરામ ચીઝો મે હય ઈનકા ઈસ્તિમાલ કરના હી નાજાઈઝ ઓર હરામ હય. (દેખીએ ફતાવા ઈબ્ને બાઝ રહ.)

(3) ઝકાત ન અદા કરના :

ઝકાત ભી નમાઝ કી તરહ ઈસ્લામ કે બુન્યાદી અરકાન મે સે એક રૂકત હય જીસકી અદાયગી હર સાહેબે નિસાબ પર સાલ ગુઝરને પર વાજીબ હય. અલ્લાહ તઆલાને કુરઆન મજીદ મે ઝકાત અદા ન કરનેવાલોકો મુશિરકીન કે સાથ તસબીહ દી હય. અલ્લાહતઆલા ફરમાતા હય "વૈલ હો (બરબાદી હો) ઉન મુશિરકો કે લીએ જો ઝકાત અદા નિહ કરતે ઓર આખિરત કે મુનિકર હૈં" (સુરઅ ફુસ્સિલત, હામીમ

સજદા) એક ઓર જગે ફરમાયા ''ઓર વોહ લોગ જો અલ્લાહ કે દીએ હુએ માલ મે બુખુલ સે કામ લેતે હે (યાને ઝકાત અદા નિહ કરતે) વોહ કતઅન યે ગુમાન ન કરે કે ઉનકા યે કામ ઉનકે લીએ બહેતર હય, બલકે યે ઉનકે લીયે બદતર હય. ઓર જીસ માલ મે ઉનહોંને બુખુલ સે કામ લીયા હય તો અનકરીબ વોહ માલ તૌક બનાકર કિયામત કી દિન ઉનકી ગરદનો મેં ડાલા જાએગા'' (સુરઅ આલે ઈમરાન-૧૮૦).

હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન મસઉદ (રઝી.) રસુલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) સે નકલ કરતે હૈં કે આપ (સ.અ.વ.)ને ફરમાયા ''કોઈ આદમી અયસા નહિં જો અપને માલકી ઝકાત અદા ન કરે, મગર અલ્લાહ કિયામત કે દિન ઉસકી ગરદન મેં એક સાંપ ડાલદેગા ફિર અલ્લાહ કે રસુલ (સ.અ.વ.) ને કુરઆન મજીદ કી ઉપરવાલી આયતકી તિલાવત કી''.

ઝકાત ન અદા કરનેવાલોં કે બારેમે કુરઆન મજીદમેં એક ઓર ઈરશાદ ફરમાયા ''જો લોગ સોના, ચાંદી કો જમઅ કરતે હૈં ઓર ઉનકો અલ્લાહ કે રાસ્તે મેં ખર્ચ નહિં કરતે તો આપ અયસે લોગોં કો દર્દનાક અઝાબ કી ખુશ ખબરી સુના દૈં. ઉસ દિન ઈસ સોને, ચાંદીકો જહન્નમ કી આગમેં તપાયા જાએગા ઓર ઉસકે સાથ ઉનકી પેશાનીયોં, પહેલુઓકો, પુશતુકો દાગા જાએગા ઓર કહા જાએગા કે યે વોહ હય જો તુમ જમઅ કરતે થે અપને લીએ, પસ તુમ ચખો ઉસકા અઝાબ જીસકો તુમ જમઅ કરતે થે (સુરઅ તૌબા-૩૫).

રસુલ (સ.અ.વ.) કી એક હદીષ ભી મવજૂદ હય જો ઈસ આયાતકી તશરીહ કરતી હય અબૂહુરયરહુ (રઝી.) સે રિવાયત હય કે રસુલ (સ.અ.વ.)ને ફરમાયા ''જો ભી સાહેબે માલ અપને માલમેં ઝકાત નહિ અદા કરતા તો અલ્લાહ તઆલા કિયામત કે દિન ઉસ જમઅ શુદહ માલકો જહન્ન કી

આગમે તપાઈંગે ઓર ઉસસે ઉસકી પેશાની પહેલુ ઓર કમર કો દાગ દેંગેં ઓર યે મુઆમલા હોતા રહેગા યહાં તક કે અલ્લાહ તઆલા અપને બન્દો કે દરમ્યાન ઉસ દિન ફેસલા કરદે. (ઓર વોહ દિન) તુમ્હારે પચાસ હજાર સાલ કે બરાબર હય. ફિર ઉસકે બાદ વોહ જન્નત યા જહન્નમ કી તરફ ચલા જાએગા (તિરમિઝી)''.

હમ ઈન કુરઆની આયાત ઓર અહાદીષ કો સામને રખકર અપને ઈસ્લામી મઆશિરે પર નિગાહ દોળાએં તો હમે મઅલૂમ હોગા કે બહોત કમ અફરાદ હૈં જો સહીહ મઅનોંમે અપને માલકી ઝકાત અદા કરતે હૈં. દર હકીકત હમારે માલમે અલ્લાહ કા હિસ્સા- હય. હમે હર સૂરત મે ઈસ હિસ્સે કો નિકાલ ના હી અહીએ. અગર નહિં નિકાલતે તો અલ્લાહ કે અઝાબ કે લીએ તૈયાર રહેં.

(૪) બગૈર કિસી ઉઝર કે રમઝાન શરીફ કા રોઝા છોળના :

રમઝાન શરીફ કે મહીને મેં રોઝે રખના હર આકિલ, વા બાલિગ મુસલમાન મર્દ ઓર ઓરત પર ફર્ઝ હય. અલ્લાહ તઆલા ફરમાતા હય ''અયે ઈમાનવાલો, તુમ્હારે ઉપર રોઝા ફર્ઝ કિયા ગયા હય જયસે તુમ્હારે સે પહેલી ઉમ્મતોં પર ફર્ઝ કિયા ગયા થા, તાકે તુમ મુત્તકી બન જાઓ (સુરઅ બકરહ - ૧૮૩)''.

ઈસ્લામ કે અરકાન ખમસા મે સે એક રૂકન રોઝા ભી હય. રસુલ (સ.અ.વ.) કા ઈરશાદ હય કે ''ઈસ્લામ કી બુનિયાદ પાંચ ચીઝો પર હય (૧) ઈસબાતકી ગવાહી દેના કે અલ્લાહ કે સિવા કોઈ મઅબૂદ નહિ ઓર મોહંમદ (સ.અ.વ.) અલ્લાહ કે રસુલ હૈં (૨) નમાઝ કાએમ કરના (૩) ઝકાત અદા કરના (૪) હજ્જ અદા કરના (૫) રમઝાન કે રોઝે રખના (બુખારી), જાન બૂઝ કર, શરઈ ઉઝર બગૈર રમઝાન કે મહીનેમે કિસી એક

રોઝે કો ભી તર્ક કરના ગુનાહ કબીરહ હય. હઝરત અબદુલ્લાહ બિન અબ્બાસ (રઝી.) ને રમઝાન કે રોઝો કે તરક કરને કો કુફ્ર કરાર દીયા હય''. આપ (રઝી.) કા કૌલ હય કે ''ઈસ્લામ કી કળા તીન ચીઝોં હે (૧) ઈસબાતકી ગવાહી દેના કે અલ્લાહ સિવા કોઈ મઅબૂદ નહિ (૨) નમાઝ અદા કરના ઓર (૩) રમઝાન કે રોઝે રખના. જીસને ઈન તીનોં મે સે કિસી એક કો છોળ દીયા તો વોહ કાફિર હય''. (કિતાબુલ કબાઈર, ઈમામ ઝહબી સફા.નં. ૩૮)

(૫) ઈસ્તિતાઅત કે બાવજૂદ હજ્જ ન કરના :

અલ્લાહ સુબનહુ તઆલાને કુરઆન મજીદ મે ઈરશાદ ફરમાયા ''ઓર અલ્લાહ કા લોગોં પર યે હક હય કે વોહ બયતુલ્લાહ કા હજ્જ કરેં, જો ભી વહાં તક પહોંચને કી ઈસ્તિતાઅત રખના હો'' (અલઈમરાન - ૯૨)

હર સાહેબે ઈસ્તિતાઅત પર ઝિંદગી મે એક બાર હજ્જ ફર્ઝ હય. રસુલ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા ''જીસ કે પાસ કુછ ઝાદેરાહ ઓર બયતુલ્લાહ તક પહોંચને કી લીએ કોઈ સવારી મવજૂદ હો, ઓર ઉસકે બાવજૂદ વોહ હજ્જ ન કરે તો અલ્લાહ કો ઉસકી પરવાહ નહિં કે વોહ યહુદી હો કે મરતા હય યા ઈસાઈ હો કર, યે ઈસ વજહ સે હય કે અલ્લાહને અપની કિતાબમે ફરમાયા (વલિલ્લાહે અલન્નાસે હિજ્જુલ બય તે ________)''. (તિરમીઝી)

ઈસ હદીષ કા એક સહીદ તરીક ભી હય લેકિન વોહ મવકૂફ હય. ઈસકો સઈદ બિન મનસુર ઓર બયહકીને હઝરત ઉમર (રઝી.) સે નકલ કીયા હય કે ઉનહોને કહા ''મેને ઈરાદા કિયા હય કે મેં કુછ આદમીયોં કુ મુખ્તલિફ શહેરો મે ભેજું, ઓર વોહ યે જાઈઝાઅ લેં કે કોન અયસા

સખ્શ હય જીસેકે પાસ ઈસ્તિતાઅતથી ઓર ઉસને ઈસકે બા વજૂદ હજ્જ ન કિયા. ફિર વોહ અયસે શખ્શ પર 'જઝીયા' આઈદ કરેં. યે લોગ મુસલમાન નહિ હેં, યે લોગ મુસલમાન નહિં હે. યે સુખન સઈદ બિન મનસર કે હેં (તિરમીઝ, તોહફતુલ અવઝી''.)

(૬) ઝિના કરના :

શરીઅત કે મકાસિદ મેં સે એક મકસદ ઈનસાન કી આબરૂ ઓર ઈઝઝત ઓર ઉસકી નસલકી હિફાઝત હય. ઈસ મકસદ કો પૂરા કરને કે ખાતિર શરીઅતે ઈસ્લામીયા મેં 'ઝિના' કો હરામ કરાર દીયા ગયા હય. અલ્લાહતઆલા ફરમાતા હય ''ઓર ઝિના કે કરીબ ભી મત જાવ, બેશક વોહ ખુલી બે હયાઈ કા કામ ઓર બુરા રાસ્તા હય''. (અસરાઅ/ બનીઈસરાઈલ)

ઈસ આયતમેં અલ્લાહ સુબહાનહુ તઆલા કા અન્દાઝે ખિતાબ કાબિલે ગૌર હય અલ્લાહ તઆલાને યે નહિં કહા કે ઝિના ન કરો, બલ્કે યે હુકમ જારી કિયા કે ઝિના કે કરીબ ભી મત જાવ. યાને અયસે તમામ ઝરીએ ઓર વસાઈલ જો ઝિના તક લે જાને કા સબબ બનેં વોહ હરામ હેં, મિસલન ગેરે મોહરમ ઓરત કે સાથ તનહાઈ ઈખ્ત્યાર કરના, શાદી કરને કે લીએ લળકી કો એક વકત નઝર સે દેખના જાઈઝ હય. અકસર જગે શાદી કે બાત નક્કી કરને બાદ શાદી સે પહેલે લળકા ઓર લળકી બહાર તફરીહ વગયરહ કે લીએ જાતે હેં, યે બહુત ગલત તરીકા હય, ઓર હરામ હય. અયસે કામ 'ઝિના' કા હોના સબબ બન શકતા હય. ગૈર શાદી શુદહ ઝાની ઓરત, મર્દ કી સઝા કુરઆનમે સો કોળે બ્યાન હુઈ હય. ઓર અગર શાદી સુદહ મર્દ યા ઓરત ઝિના કા મુરતિકબ હોતે હેં તો ઉનકી સઝા રજમ હય. યાને ઉનકો આધા ઝમીન મેં

ગાળ કર પત્થર માર માર કર હલાક કર દીયા જાએ. યે દુનિયા મે ઝિના કી સઝા હય, જહાં તક આખિરત કી સઝા કા તઅલ્લુક હય તો ઈસ કે બારે મે હઝરત સમરહ બિનજુનદબ (રઝી.) કી એક લંબી રિવાયત મે હય કે રસુલ (સ.અ.વ.)ને એક ખ્વાબ દેખા જીસમે હઝરત જીબ્રઈલ ઓર મીકાઈલ (અ.સ.)ને આપ (સ.અ.વ.) કો જન્નત ઓર જહન્નમ કી સેર કરવાઈ. હદીષ કે મુખ્તસર અલફાઝ યે હૈં "તો હમ આગે ચલે યહાં તક કે એક ગળેહ પર હમારા ગુઝર હુઆ જો કે તન્નૂર કે માનીંદ થા. ઉસ કા ઉપરવાલા હિસ્સા તન્ગ થા જબકે નીચેવાલા ખુલાથા. ઉસકે નીચે આગ ભળક રહીથી. જબ ભી વોહ આગ તન્નૂર કે કિનારે કે કરીબ આ જાતી તો વોહ લોગ ઉપર ઉઠ આતે થે. ઓર બાહર નિકલને કે કરીબ હો જાતે. ઓર આગકી લપટ ખતમ હોજાતી તો સબ લોગ અંદર ચલે જાતે. ઓર ઉસ ઘળેહ મેં નન્ગે મર્દ ઓર ઓરતેં થી. તો મેને ઉન દોનો સે (જીબ્રઈલ, મીકાઈલસે) સવાલ કિયા કે યે કોન લોગ હે. તો દોનો ફિરશ્તોને જવાબ દીયા આગે ચલીએ. ઓર જીસ કોમ કો આપને ઘળેહ મે દેખા વોહ ઝાની હે" (બુખારી)

ઝિના કે બારે મે બઅઝ હદીષોં મે આયા હય કે ઝિના સે ઈનસાનકા ઈમાન નાકિશ હોજાતા હય. અલ્લાહ કે રસુલ (સ.અ.વ.) ને એક હદીષ મેં ફરમાયા "કોઈ ભી ઝિના કરનેવાલા હાલતે ઈમાન મેં ઝિના નહિ કરતા, કોઈ શરાબ પીનેવાલા હાલતે ઈમાન મે શરાબ નહિ પીતા ઓર કોઈ ચોરી કરનેવાલા હાલતે ઈમાન મેં ચોરી નહિ કરતા" (બુખારી). જબ કોઈ આદમી ઝિના, શરાબ નવેશી યા ચોરી જયસે કબીરહ ગુનાહ કા ઈરતિકાબ કર રહા હો તો ઉસ વક્ત ઉસકા ઈમાન કામિલ નહિ રહેતા. યાને જો મતલૂબે ઈમાન હય વોહ ઉસસે રૂખસત હો જાતા હય.

કુરઆન મજીદ મેં અલ્લાહ સુબહાનહુ તઆલા ને અપને નેક બંદો કે સિફાત બ્યાન કરતે હુએ ફરમાયા ''ઓર જો લોગ અલ્લાહ કે સાથ કિસી ઓર મઅબૂદ કો નહિં પુકારતે, ઓર નહી કિસી અયસી જાન કો કતલ કરતે હૈં જીનકો અલ્લાહને હરામ ઠેરાયા હો મગર હક કે સાથ, ઓર ઝિના નહિ કરતે. ઓર જો ભી અયસે કામ કરતે હૈં વોહ ઉસકા વબાલ ચખલેગા. કિયામત કે રોઝ અયસે શખ્શ કા અઝાબ દોગુના કરદીયા જાએગા. ઓર વોહ ઉસમે હંમેશા હંમેશ કે લીએ ઝલીલ ઓર ખ્વાર હોકર પળા રહેગા. સિવાએ ઉસકે જીસને (સચ્ચે દિલસે) તૌબા કરલી''. (અલકુરકાન ૬૮-૭૦)

અબદુલ્લાહ બિન મસઉદ (રઝી.) ફરમાતે હૈં કે મેને અલ્લાહ કે રરસુલ (સ.અ.વ.) સે સવાલ કિયા કે કોનસા ગુનાહ સબસે બળા હય? તો આપ (સ.અ.વ.) ને જવાબ દીયા ''કે તુ અલ્લાહ કે મદ્દે મુકાબિલ ઠેરાએ હાંલાંકે ઉસીને તુજકો પયદા કીયા (યાને અલ્લાહ કે સાથ કિસી ઓર કો શરીક ઠેરાએ)''. મેને અર્ઝ કી કે અલ્લાહ કે રસુલ (સ.અ.વ.) ઈસ કે બાદ કોનસા ગુનાહ સબસે બળા હય? તો આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા ''ફિર યે કે તુ અપની અવલાદ કો ઈસ ખોફ સે કતલ કરદે કે વોહ તેરે સાથ ખાના ખાયગી'' (યાને મુફલિસી કે ડરસે). મેને કહા ફિર કોનસા ગુનાહ બળા હય? તો આપ (સ.અ.વ.) ને ''ફરમાયા તુ અપને પળોશી કી બીવી કે સાથ ઝિના કરે'' હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન મસઉદ (રઝી.) ફરમાતે હૈં કે આપ (સ.અ.વ.) કે કૌલ કી તશદીક કે લીએ યે આય ત નાઝિલ હુઈ'' વલ્લઝીના લા યદઉના મઅલ્લાહે ઈલાહન આખર ______'' સુરઅ ફરકાન ૬૮-૭૦ (બુખારી).

હઝરત અબૂહુરયરહુ રીવાયત કરતે હૈં કે રસુલ

(સ.અ.વ.) ને ફરમાયા ''તીન આદમી અયસે હૈં કે અલ્લાહ તઆલા કિયામત દિન ન તો ઉનસે કલામ કરગો ઓર નહીં ઉનકો પાક કરેગા. અબૂ મઆવીયાને કહા ઓર ઉનકી તરફ દેખેગા ભી નહિ. ઓર ઉનકો દર્દનાક અઝાબ હય. એક બૂળાહ ઝાની, દૂસરા જૂઠા હુકમરાન, તીસરા મુતકબ્બીર ફકીર'' (મુસ્લીમ)

(૭) કૌમે લૂત (અ.સ.) કા અમલ :

હઝરત લૂત (અ.સ.) કી કૌમ મે યે બુરાઈથી કે વોહ મરદોં સે અપની જિનસી ખ્વાહિશ પૂરી કરતે થે. જીસકી વજહ સે ઉન પર અલ્લાહ કી તરફ સે સખ્ત અઝાબ આયા. યે અઝાબ ચાર તરહ કા થા. ઉનકી આંખો કો અંધા કર દીયા ગયા. એક બળી ચીખને ઉનકો પકળા, ફિરશ્તોં ને ઉનકી બસતીયોં કો ઝમીન સે ઉઠાકર ઉંધા કરદીયા ઓર પત્થરોં કી લગાતાર બારિશ બરસાઈ. ઉનસે પહેલે કિસી કૌમ મે યે અઝાબ જમઅ નહિં કીએ ગએ થે. કુરઆન શરીફમે મુખતલિફ મુકામાત પર લૂત (અ.સ.) કી કૌમ કા કિસ્સા બ્યાન હુઆ હય. એક જગે ઉનપર ભેજે ગએ હુએ અઝાબ કા ઝીક્ર કરતે હુએ અલ્લાહ સુબહાનહુ તઆલા ફરમાતે હૈં ''સુબહ હોતે હી ઉનકો એક ચીખને લેઆ પકળા ઓર હમને ઉનકી બસ્તીયોં કો ઉપરવાલે હિસ્સે કો નીચે કરદીયા ઓર ખંગર કે પત્થર બરસાએ (સુરઅ અલહજર ૭૩-૭૪) ઉમ્મતે મુસ્લિમા કા ઈજમાઅ હય કે લૂત (અ.સ.)કી કૌમ કાઅમલ કબાઈર મેસે હય. ઓર અલ્લાહ તઆલાને ઉસકો હરામ ઠેરાયા હય. હઝરત અબદુલ્લાહ બિન અબ્બાસ (રઝી.)સે રિવાયત હય કે રસુલ (સ.અ.વ.)ને ફરમાયા ''જીસ કો ભી કૌમે લૂત (અ.સ.) કા અમલ કરતે દેખો તો કરનેવાલે ઓર કરવાનેવાલે દોનો કો કતલ કરદો'' (તિરમિઝી)

જીસ તરહ ઓરત કી તરફ શેહવત કી નીગાહ સે દેખના હરામ હય. ઈસી તરહ બેરીશ (બગર વબાહવાલા) ખૂબસુરત લળકે કી તરફ ભી શેહવત કી નઝર સે દેખના હરામ હય. ઈસ લીએ સલ્ફ સાલેહીન ખૂબસુરત નવજવાન લળકોં કી તરફ દેખના ઓર મજિલસ કરને સે એઅરાઝ (ખિલાફ) કરતે થે. ઈમામ ઝહબી (રહે.) અપની કિતાબ 'અલકબાઈર' ઉલેમાએ સલ્ફ કે ચંદ વાકિઆત નકલ કરતે હેં (૧) એક સુફીયાન અવરી (રહે) હમામ મે દાખિલ હુએ ઓર ઉસ વકત એક ખૂબસુરત લળકા ભી હમામ મે આયા તો ઈમામ સવરી (રહ.)ને કહા કે ઈસકો યહાંસે નિકાલ દો, ઈસકો યહાં સે નિકાલ દો કયું કે મેં દેખતા હું હર ઓરત કે સાથ એક શયતાન હય જબકે હર ખૂબસુરત લળકે સાથ સતરહ (૧૭) શયતાન હોતે હેં. (૨) એક દરૂઅ ઈમામ અહમદ બિન હંબલ (રહ.) કે પાસ એક આદમી આયા ઓર ઉસકે સાથ એક ખૂબસુરત લળકા થા. તો ઈમામ અહમદ (રહે.) ને ઉસસે પૂછા યે લળકા કોન હય? ઉસને કહા યે મેરા ભાનજા હય. તો ઈમામ અહમદ (રહે.) ને ઉસ આદમી સે કહા ઈસ લળકે દો બારા હમારે પાસ મત લાના ઓર ઈસકો સાથ લેકર રસ્તે મે મત ચલ. યે ન હો કે જો શખ્શ તુમ્હારે ઈસ બાહમી તઅલ્લુકાત કો નહિ જાનતા વોહ તુમ્હારે બારે મેં કોઈ બુરા ગુમાન કર બેઠે.

(૮) બીવી કે દૂબુર મેં જમાઅ કરના :

બીવી કે સાથ દૂબુર મેં જમાઅ કરનેવાલે કો અલ્લાહ કે રસુલ (સ.અ.ને) મલઉન કરાર દીયા હય. આપ (સ.અ.વ.) કા ઈરશાદ હય કે "વોહ શખ્શ મલઉનહય જો અપની બીવી સે ઉસકે દૂબુર મેં જમાઅ કરતા હય" (અબૂદાઉદ). બીવી કે સાથ અમલે લૂત કરના ઈનતિહાઈ ખબીહ કામ હય. અલ્લાહ

કે રસુલ (સ.અ.વ.)ને ઉસે કુફ્ર સે તશબીહ (મિસાલ) દી હય. આપ (સ.અ.વ.) કા ઈરશાદ હય કે "જીસને અપની ઓરત સે હાલતે હૈઝ મે યા દૂબુર મે જમાઅ કિયા, યા કિસી કાહિન કે પાસ આયા તો ઉસને ઉસ ચીઝ કા ઈનકાર કીયા જો મોહંમદ (સ.અ.વ.) પર નાઝિલ કી ગઈ હય" (તિરમિઝી). અગર દોનો ઈસ કામમે રાઝી હો તબભી યે કામ હલાલ ન હોગા. અલ્લાહ તઆલા ફરમાતા હય. "તુમ્હારી ઓરતેં તુમ્હારે લીયે હર્ષ (ખેતી) હૈં, તો તુમ અપની ખેતી કો આવ જહાંસે તુમ ચાહો" (અલબકરહ-૨૨૩).

કુરઆન કે અલફાઝ "ફઅતૂ હર્ષકુમ" બહોત અહમ હૈં. હર્ષ (ખેતી) સે મુરાદ ઓરત કી ફર્જ હી હો સકતી હય. કયું કે હર્ષ ખેતી કો કહેતે હે. ઓરત કી ફર્જ હી ખેતી હય જહાં મર્દ કે લીએ ઉસકી અગલી નસલ કા બીજ બોયા જાતા હય. કુરઆન ને હર્ષ મે આને કા હુકમ દીયા હય. ઈસ લીએ ગૈર હર્ષ મે આના મમનુઅ, હરામ હય. ગૈર હર્ષ ઓરત કી દૂબુર ભી હો સકતી હય, ઓર ઉસકા મોંહભી. અલબત્તા ગૈર હર્ષ મે આને કી એક સૂરત જો કે ઉસ વકત કે અરબ મઅશરે મે રાઈજ થી ઉસકી તરફ રસુલ (સ.અ.વ.) ને અપને ફરામીન મે ઈશારહ ફરમા દીયા ઓર ઉસસે મના કરદીયા.

(૯) હાલતે હૈઝ મે ઓરત સે જમાઅ કરના :

હાલતે હૈઝ મે ઓરત સે જમાઅ કરના હરામ હય. અલ્લાહ તઆલા ફરમાતા હય "ઓર આપ (સ.અ.વ.) સે યે હૈઝ કે બારે મે સવાલ કરતે હૈં તો આપ ઉનસે ફરમા દૈં કે વોહ ગંદગી હય, પસ હૈઝ કે દિનો મે ઓરતોં સે અલગ રહો, ઓર ઉન કે કરીબ મત જાવ યહાં તક કે વોહ પાક હો જાએં" (અલ બકરહ - ૨૨૨)

અલ્લાહ કે રસુલ (સ.અ.વ.)ને ભી ફરમાયા કે "જીસને અપની ઓરત સે હાલતે હૈઝમે યા દૂબુર મે જમાઅ કીયા, યા કિસી કા હિન કે પાસ આયા તો ઉસને ઉસ ચીઝકા ઈનકાર કીયા જો મોહંમદ (સ.અ.વ.) પર નાઝિલ કી ગઈ હય". (તિરમીઝી)

અગર કોઈ ભૂલ કર હાલતે હૈઝ મે અપની બીવી સે જમાઅ કર લેતા હય તો ઉસ પર ગુનાહ નહિ. ઓર ન ઉસ પર કોઈ ફિદયા હય. લેકિન અગર કોઈ જાનબૂઝ કર હાલતે હૈઝ મેં બીવીસે જમાઅ કરેગા તો ઉસે ઉસકા ફિદીયા અદા કરના હોગા. યે ફિદીયા એક દીનાર યા ફિર નિસ્ફ (આધા) દીનાર હય. હઝરત અબદુલ્લાહ બિન અબ્બાસ (રઝી.) અલ્લાહ કે રસુલ (સ.અ.વ.) સે ઉસ શખ્શ કે બારે મેં નકલ કરતે હૈં કે જીસને અપની બીવીસે હાલતે હૈઝ મે જમાઅ કીયા તો આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા "અયસા શખ્શ એક દીનાર યા નિસ્ફ દીનાર સદકા કરેગા". (અબુદાઉદ)

એક દીનાર ૪.૨૫ ગ્રામ સોને કે બરાબર હોતા હય. સોને કિંમત હો, ઉસ હિસાબ સે ૪.૨૫ ગ્રામ કા હિસાબ લગાયા જાએગા. હાલતે હૈઝમે લિબાસ પહેને હુએ ઓરત કે સાથ સોના ઓર ખાના પીના વગયરહ કા કિસી ચીઝ મે મમાનિઅત નહિ હય.

(૧૦) સુદી (ઈન્ટ્રેસ્ટ) લેન-દેન કરના :

અલ્લાહ તઆલા કુરઆન મજીદ મે ફરમાતા હય "અલ્લાહ ને તિજારત કો હલાલ કીયા ઓર સુદકો હરામ કીયા (અલબકરહ). અલ્લાહ સુબહાનહુ તઆલાને અપની કિતાબ મે સુદખાનેવાલો કે સિવા અલ્લાહને કિસી ઓર સે જંગ કા એલાન નહિં કિયા. અલ્લાહ તઆલા ફરમાતા હય"

અયે ઈમાનવાલો અલ્લાહ સે ડરો, ઓર બાકી સુદ રેહ ગયા હય, પસ ઉસકો છોળદો અગર તુમ વાકિઈ ઈમાનદાર હો અગર તુમ અયસા નહિ કરતે તો અલ્લાહ ઓર ઉસકે રસુલ (સ.અ.વ.) કે સાથ લળને કે લીએ તૈયાર હો જાઓ (સુરઅ બકર - ૨૭૮-૨૭૯) અલ્લાહ કી નીગાહ મે સુદ કિતના બળા ગુનાહ હય યે જાનને કે લીએ સિર્ફ ઈતનાહી કાફી હય કે અલ્લાહ તઆલાને સુદ ખાનેવાલો સે જંગકા એલાન કિયા હય. સૂદી લેન દેનને ખતરનાક ખરાબી ઓર હલાકત મચાઈ હય. દેવાલીયા પન, બે રોઝગારી મે ઈઝાફા, ખૂન પસીને કી કમાઈ કો લમ્બે ચોળે સુદી કર્ઝોમે બહા દેના, ચંદ જાગીરદારો કે હાથ મેં દોલત કા આજાના વગયરહ યે સબ સુદ કી કારસતાનીયાં હેં. શાયદ ઈસી લીએ અલ્લાહ તઆલાને સુદી લેન દેન કરનેવાલોં કો જંગ કી ધમકી દી હય.

સુદી લેન દેન કરનેવાલે તમામ ડાયરેક્ટ યા ઈનડાયરેક્ટ શિરકત કરનેવાલે, દલાલ, મદદગાર વગયરહ તમામ કો હઝરત મોંહમદ (સ.અ.વ.) ને મલઉન કરાર દીયા હય. હઝરત જાબિર (રઝી.) બ્યાન કરતે હે કે રસુલ (સ.અ.વ.)ને સુદ ખાનેવાલે, સુદ ખિલાનેવાલે, લિખનેવાલે ઓર ગવાહ (સાક્ષી) બન્નેવાલે પર લઅનત ફરમાઈ હય ઓર ફરમાયા કે ગુનાહ મે યે સબ બરાબર કે શરીક હેં (સહીહ મુસ્લિમ)

ઈસ હદીષ કી બિના પર સુદી કરોબાર મે બતોરે કલર્ક કામ કરના, રજીસ્ટર્ડ મે નોંધ કરના, વસુલી કરના, સુપરદગી કરના, ચોકીદારી કરના, રકમ સૂદી બેંકો મેં જમઅ કરના, વગયહર યે સબ નાજાઈઝ હય. અલબત્તા કિસી મજબૂરી સે સૂદી બેંકો મે રકમ જમઅ કરવાના પળે તો ઉસકા જમઅ શુદહ સુદ લે કર કિસી મુફલિસ, ગરીબ, ફાકાકસીકો યા બહોત બીમાર કે જીસ કી જાનકા ખતરા હો તો અયસે કે

કામોમે લે સકતે હૈં બજાએ ઈસકે સુદ બેંક મે રકમ છોળ દીયા જાએ. દેખીયે ફતાવા અબદુલ અઝીઝબિન બાઝ (રહ.) સુદી રકમ કો કભી ભી ઝકાત કે તોર પર ઈસ્તિમાલ ન કરના ચાહીએ. અલ્લાહ કે રસુલ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા ''સુદ કે ૭૩ દરવાજે હૈં ઉનમે સે સબસે હલકે દરજે કા સૂદ કા ગુનાહ ઈસ તરહ હય કે જયસે આદમી અપની 'મા' કે સાથ ઝિના કરે, ઓર સબસે બળા સુદ કિસી મુસલમાન કી ઈઝઝત પર હુમલા કરના ઓર ઝબાન દારાઝી કરના હય''. (હાકિમ, સહીહ અલજામે ઉસ્સગીર)

આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા ''અગર જાનતે બૂઝતે સુદ કા એક દિરહમ ખાલે તો યે ૩૬ મરતબા ઝિના કરનેસેભી બદતર હય'' (મુસનદે અહમદ, જામેઉસ્સગીર અલબાની (રહ.)) આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા ''સુદી માલ તઅદાદ મે કિતના હી બળ જાએ લેકિન ઉસકા આખિર અન્જામ ખસારા, કમી ઓર બરકત કા ખાત્માહી હય'' (હાકિમ, જામેઉસ્સગીર અલબાની (રહ.)) સુદ બદતરીન ગુનાહ હોને કે બાવજુદ અલ્લાહ તઆલાને ઉસસે સચ્ચે દિલસે તૌબા કરને કા દરવાઝા ખુલા રખા હય. અલ્લાહ તઆલા ફરમાતા હય ''અગર તુમ તૌબા કરના ચાહો તો ઈસમાલ (તુમ્હારા અસલ માલ બગૈર નફે કે) તુમહારા હી હોગા. ન તુમ કિસી પર ઝુલ્મ કરો, ન તુમ પર ઝુલ્મ કીયા જાએગા''. (સુરઅ બકરહ - ૨૭૯) યાને અગર તુમ અસલ માલસે ઝિયાદહ વસુલ કરોગે તો યે તુમ્હારી તરફ સે ઝુલ્મ હોગા, ઓર અગર તુમ્હેં અસલ માલ ભી ન દીયા જાએ તો યે તુમ પર ઝુલ્મ હોગા. પસ હર મુસલમાન કો ચાહીએ કે સુદી લેન-દેન સે બચે.

(૧૧) જુવા ખેલના ઓર બીમા (વિમા) ઉતારના :

અલ્લાહ તઆલા ફરમાતા હય ''(અયે ઈમાનવાલો!) બેશક શરાબ ઓર જુવા ઓર બુત વગયરહ ઓર કુરઆ કે

તીર વગયરહ ગનદી બાતે હૈં ઓર શયતાની કામ હૈં ઈનસે બીલકુલ અલગ રહો તાકે તુમ કામ્યાબ ઓર કામરાં હો જાઓ'' (સુરઆ. માઈદહ - ૯૦) ઝમાને જાહેલીયત કે લોગ જુવા ખેલતે થે. ઉનકે યહાં જુવે કે મશહુર શિકલ યે થી કે દસ આદમી ઊંટ કી ખરીદારી મે બરાબર કે શરીક હોતે, ફિર તીરોં કે ઝરીએ કિસ્મત આઝમાઈ કરતે ઓર યે ઉનકે યહાં કુરઆ અંદાજી કી શકલ થી. જીસ કી બિના પર ઊંટ મે સાત આદમીયોંકો તો મુખ્તલિફ હિસ્સે મિલ જાતે ઓર તીન આદમીયોકો કુછભી નહિં મિલતા. આજ હમારે દૌર મે ભી જુવા (સટટા) કી મુખ્તલીક શિકલે હૈં મિષલન <u>લોટરી</u> : લોટરી કી મુખ્તલીફ શિકલે હૈં. એક મઅમૂલી કિસમ યે હય કે પૈસે ખર્ચ કર નંબરીયા ટીકટ ખરીદના. ફિર ઉન નંબરો કી બુનીયાદ પર લોટરી નીકલતી હય. જીસકે નતીજે મે, અવ્વલ, દુવુમ, સુવુમ આને વાલોંકો મુખતલિફ ઈનામ દીયા જાતા હય. ઓર કઈ મહરૂમ રહેતે હૈં. અયસી શકલ કે તમામ કામ જુવા કહેલાતે હૈં ઓર વોહ હરામ હૈં.

<u>બિમા (ઈન્સ્યુરન્સ)</u> : બિમા (ઈન્સ્યુરન્સ) ભી એક જુવે કી શિકલ હય. મિસલન અપની ઝિંદગી, સવારી, સામાન કા બિમા કરાના, આગસે બચને કે લીએ યા કિસી ઈઝા રસાની સે બચને કે લીએ, યા અપની ઝિંદગી કી હરચીઝ કા બિમા કરાના વગયરહ. ઈન્સ્યુરન્સ કી મુખતલિફ શિકલેં આજ હમારે દોરે મે મવજૂદ હૈં યે જુવે કી શકલે હૈં ઓર હરામ હૈં. કુરઆન ને ઉનસે મનઅ કિયા હય. બિમા (ઈન્સ્યુરન્સ) એક બળા ગુનાહ યે ભી હોતા હય કે જબ હમ કિસી ચીઝ કા બિમા કરાતે હૈં તો હમારા યકીન બિમા પર હોજાતા હય કે આફત આભી ગઈ તો હમે બિમા સે રકમ મિલ જાએગી ઓર અયસે વકત મેં હમારા અલ્લાહ સે ભરોસા, યકીન ઉઠ જાતા

હય ઓર અબસે કામસે આદમી કબીરહ ગુનાહ કે મુરતકિબ હો જાતા હય.

(૧૨) ચોરી કરના :

અલ્લાહ તઆલા ફરમાતા હય કે ''ચોરી કરનેવાલે મર્દ ઓર ઓરત કે હાથ કાટ ડાલો યે બદલા હય ઉનકે કરતૂત કાટ, ઓર અલ્લાહ કી તરફ સે તંબીહ ઓર ઈબરતનાક સઝા હય, ઓર અલ્લાહ તઆલા કુવ્વત ઓર હિકમતવાલા હય'' (સુરએ માએદા - ૩૮) બઅઝ લોગ મારકીટોમે ઓર દુકાનો મે ઘુસકર અપને જેબોં યા કપળોંમે કુછ સામાન છુપા લેતે હૈં, ઈસી તરહ બઅઝ ઓરતે ભી દુકાનો મે સે ખુફીયા તોર પર સામાન છુપાકર અપને કપળો મે છુપા લેતી હે. ઓર બઅઝ લોગ થોળી ચીઝો કી ચોરી કો બહોત મામુલી સમજતે હે જબકે રસુલ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા ''અયસે ચોર પર અલ્લાહ કી લાનત હો જો એક અન્ડા ચોરી કરે તો ઉસકા હાથ કાટ દીયા જાએ, ઓર એક રસ્સી ચુરાએ તો ઉસકા ભી હાથ કાટ દીયા જાએ'' (બુખારી). જીસ શખ્શને કોઈ ચીઝ ચુરાઈ હો ઉસ પર લાઝિમ હય કે વોહ અલ્લાહ કે સામને સચ્ચી તૌબા કરે, ઓર ચુરાઈ હુઈ ચીઝ કો ઉસકે માલિક તરફ લોટાને કી પૂરી કોશિશ કરે. અગર પૂરી કોશિશ કે બાવજૂદ માલિક કા પતા ન લગે તો ફિર માલિક તરફસે સવાબ કી નિય્યત સે ઉસ ચીઝ કો અલ્લાહ કે રાહ મે સદકા - ખયરાત કર દે.

(૧૩) હરામ ખાના :

જબ દિલ સે ખૌફે ઈલાહી ખત્મ હો જાએ તો ફિર ઈનસાન કો કોઈ પરવાહ નહિ હોતી કે દૌલત કહાં સે કમાતા હય ઓર કહાં ખર્ચ કરતા હય. બલ્કે ઉસકા મકસદ તો કોઈ

ભી તરહ સે અપના માલ ઓર બેંક બેલેન્સ કો બળહાના હોતા હય. ફિર તમામ હરામ તરીકોં સે દૌલત કમા કર બળે ઈતમીનાન સે ખાતા પીતા હય, સવારી કરતા હય, ઘર બનાતા હય ઓર અપને પેટ કો જહન્નમ કી આગ સે ભરતા હય. નબીએ કરીમ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા "હર વોહ ગોશ્ત (જીસ્મ) જીસકી પરવરિશ હરામ સે હુઈ હય, જહન્નમ કી આગ ઉસકે લીએ ઝિયાદહ મુનાસિબ ઓર કરીબ હય" (તબરાની, જામેઉસ્સગીર અલબાની (રહ.)) કિયામત કે દિન હરએક સે પુછા જાએગા કે માલ કહાં સે કમાયા? ઓર કહાં ખર્ચ કીયા? હરામ ખાનેવાલોકી વહાં બરબાદી ઓર તબાહી હોગી. અગર કિસી કે પાસ હરામ માલ બાકી હો તો જલ્દ અઝ જલ્દ ઉસસે છુટકારા હાંસલ કરના ચાહીએ. અગર હક ગસબ કિયા હો તો ફોરેન ઉસકા હક વાપસ લોટા દેના ચાહીએ, ઓર ઉસસે મઆફી માંગની ચાહીએ, કિયામત કે આને સે પહેલે કે જીસ દિન ઝાલિમો ઓર મઝલૂમોં કે દરમ્યાન દિરહમ ઓર દિનાર કે ઝરીએ ફેસલે નહિં હોંગેં બલકે નેકીઓ ઓર બુરાઈઓકા તબાદિલા હોગા. ઝાલિમોં કી નેકીઆં મઝલૂમોકો દી જાઈગી, ઓર મઝલૂમોં કે ગુનાહ ઝાલિમો પર લાદ ગીએ જાઈગેં. ઈસ લીએ હરામ કમાઈ ઓર હરામખાને સે બચના બહોત ઝુરૂરી હય.

(૧૪) શરાબ કા પીના :

અલ્લાહ તઆલા ફરમાતા હય "બેશક શરાબ ઓર જુવા ઓર બુત વગયરહ ઓર કુરઆ કે તીર, યેસબ ગંદી ચીઝે ઓર શયતાની કામ હૈં, ઉનસે બીલકુલ અલગ રહો તાકે કામ્યાબ હો સકો" (સુરઅ માએદહ-૯૦)

શરાબ કા હુકમ કાફિરોં કે જૂઠે મઅખૂદ બુતો કે સાથ બ્યાન કરકે ઈસકી કબાહત ઓર હુરમત કો વાઝેઅ કર દીયા

હય. લિહાઝા અબ ઉનકે પાસ કોઈ દલીલ નહિં રહેતી જો યે કહેત હેં કે અલ્લાહ તઆલાને યે નહિં કહા કે શરાબ હરામ હય, બલ્કે યે ફરમાયા કે શરાબ સે બચો. શરાબ કે બારેમે હદીષે નબવી મે બહોત સખ્ત વઈદ આઈ હય હઝરત જાબેર (રઝી.) બ્યાન કરતે હેં કે રસુલ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે ''અલ્લાહ તઆલાને અપને ઝિમ્મે યે અહદ (કસમ) લે રખા હય કે જીસને કોઈ નશાવાલી ચીઝ નવેશ કી તો ઉસે 'તીનતુલ ખાબલ' પીલાઈગેં. સહાબા કિરામ (રઝી.) અર્ઝ હી કે અયે અલ્લાહ કે રસુલ (સ.અ.વ.) યે 'તીનતુલ ખબાલ' કિયા હય? તો નબી કરીમ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા 'તીનતુલ ખબાલ' જહન્નમીયોં કા પસીના યા ઉનકે બદનસે નીકલનેવાલા ફાસિદ મવાદ (ખૂન, પીપ વગયરહ) હય''. (મુસ્લિમ)

હઝરત અબદુલ્લાહ બિન અબ્બાસ (રઝી.) બ્યાન કરતે હેં રસુલ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા મુસલસલ (હંમેશ) શરાબ પીનેવાલા મર ગયા તો અલ્લાહ તઆલા સે ઈસ તરહ મુલાકાત કરેગા કે જયસે બુતોં કા પૂજારી હો (તબરાની, જામેઉસ્સગીર અલબાની (રહ.)) મવજૂદહ ઝમાને મે શરાબ ઓર નશેવાલી ચીઝો કી બે શુમાર નઈ નઈ કિસ્મે ઈજાદ હો ગઈ હે જીસકે મુતઅલ્લિક રસુલ (સ.અ.વ.) ને પેશીન ગોઈ ફરમાઈ થી કે ''મેરી ઉમ્મત કે કુછ લોગ શરાબ કા નામ તબદીલ કરકે ઉસે ઝુરૂર પીએગેં'' (મુસનદે અહમદ, જામેઉસ્સગીર અલબાની (રહ.))

શરીઅતને એક અઝીમ ફેસલા કુન કાએદહ મુકર્રર કર દીયા હય કે જીસને દીન કે સાથ ખેલ, તમાશા કરને વાલોંકા રાસ્તા બંધ કર દીયા હય. ઓર વોહ કાએદહ નબી કરીમ (સ.અ.વ.) કા યે ફરમાન હય કે ''હર નશેવાલી ચીઝ શરાબ કે હુકમ મે હય, ઓર હર નશેવાલી ચીઝ હરામ હય''

(મુસ્લિમ). ચુનાંચે હર વોહ ચીઝ જો અકલ મેં ખરાબી યા નશે પયદા કરે, ચાહે વોહ થોળી હો યા ઝિયાદહ હર સુરતમે હરામ હય. ઈસમાને કી વોહ હદીષ હય કે જીસમે આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા જીસ ચીઝ કી ઝિયાદહ મિકદાર નશે કા સબબ બને તો ઉસકી થોળી મિકાદાર ભી હરામ હય'' (અબુદાઉદ)

શરાબ પીનેવાલોં કે લીએ નબી (સ.અ.વ.) બહોત સખ્ત વઈદ ફરમાઈ હય. આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાય કે ''જીસને શરાબ પી ઓર નશે કી તો ઉસકી ચાલીસ રોઝ તક નમાઝ કુબુલ નહિ હોતી, અગર મર ગયા તો જહન્નમ મે દાખિલ હોગા અગર મરનેસે પહેલે સચ્ચી તૌબા કી તો અલ્લાહ તઆલા ઉસકી તૌબા કુબુલ ફરમાઈગેં. ઓર અગર દો બારા શરાબ પીતો ઓર નશે કિયા તો ચાલીસ રોજ તક નમાઝ કુબુલ નહિં હોગી ઓર અગર વોહ મર ગયા તો જહન્નમ મે દાખિલ હોગા ઓર તૌબા કરલી તો અલ્લાહ તૌબા કુબુલ ફરમાઈગેં. અગર ઉસને તીસરી મરતબા શરાબ પી ઓર નશે કિયા તો ચાલીસ રોજ નમાઝ કુબુલ નહિ હોગી ઓર વોહ મરગયા તો જહન્નમ મે દાખિલ હોગા ઓર અગર ઉસને તૌબા કી તો ઉસકી તો અલ્લાહ તઆલા ઉસકી તૌબા કુબુલ ફરમાઈગેં અગર ઉસને ચોથી મરતબા શરાબ પી તો અલ્લાહ તઆલા કા યે હક વાઅદા હય કે ઉસે 'રદગંતુલ ખબાલ' પીલાઈગેં. સહાબા (રઝી.) કે અયે અલ્લાહ કે રસુલ (સ.અ.વ.) યે 'રદગંતુલ ખબાલ' કિયા હય? તો રસુલ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે વોહ હય કે જો જહન્નમીઐં કે બદન સે નિકલા હુવા ગંદા મવાદ (પસીના, ખૂન, પીપ) હય'' (સુનન ઈબને માજા સહીહ અલજામે-ઉસ્સગીર અલબાની (રહ.))

હલકા નશે કરનેવાલોં કી યે સઝા બ્યાન કી ગઈ હય તો ભારી, ઝયાદહ નશે કરનેવાલોંકી કિયા સજા હોગી ? યે

સોચને કા મુકામ હય.

હર નશેવાલી ચીઝ ચાહે વોહ ભંગ, ચરસ, અફ્યુમ, તમ્બાકુ, યા તમ્બાકુ ઈસ્તીમાલ હોનેવાલી ચીઝેં બીડી, સીગરેટ, હુક્કા વગયરહ હરામ હેં. ઓર ઈન ચીઝોં કા ઈસ્તીમાલ કરનેવાલોં કા બદતરીના અંજામ હોગા. દેખીયે ફતાવા અબદુલ અઝીઝ બિન બાઝ (૨૯.)

(૧૫) ગીબત કરના :

અલ્લાહ તઆલાને ગીબત સે અપને બંદો કો રોકા ઓર ઉસસે સખ્ત નફરત દિલાઈ હય. અલ્લાહ કુરઆન શરીફમે ફરમાતા હય "ઓર ન તુમ મે સે કોઈ કિસીકી ગીબત ન કરે કિયા તુમ મે સે કોઈ અપને મુરદહ ભાઈકા ગોશ્ત ખાના પસંદ કરતા હય ? યકીનન તુમકો ઉસસે નફરત આયગી" (સુરઅ હુજરાત-૧૨)

નબી કરીમ (સ.અ.વ.) ને સહાબા (રઝી.) સે સવાલ કિયા "જાનતે હો ગીબત કિયા હય ? સહાબા કિરામ (રઝી.) ને અર્ઝ કી કે અલ્લાહ ઓર ઉસકે રસુલ હી બહેતર જાનતે હેં. નબી કરીમ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે ગીબત યે હય કે તુ અપને મુસલમાન ભાઈ કી ઉનબાતોં કા બ્યાન કરો કે જીનકો વોહ ના પસંદ કરતા હય". કિસી પૂછનેવાલેને પૂછા કે અયે અલ્લાહ કે રસુલ (સ.અ.વ.) મે અપને ભાઈકી ચંદ ના પસન્દીદહ બાતોં કા બ્યાન કરું ઓર વોહ બાને વાકેઈ ઉસમે મવજૂદ હો તબ ભી ગીબત શુમાર હોગી ? તો રસુલ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે વોહ ના પસન્દીદહ બાતેં ઉસમે મવજૂદ હો તો તૂને ગીબત કી. ઓર અગર વોહ બાતે ઉસમે મવજૂદ હી ન હો તો તુને ઉસ પર બોહતાન બાંધા. (મુસ્લિમ) ગીબત કી બહોત શકલેં હેં. મસલન અપને મુસલમાન કે

ઓયુબ લોગોં કે સામને ઝિકર કરના, યા બત્તોરે મઝાક કિસી હરકત કી નકલ કરના વગયરહ.

રસુલ (સ.અ.વ.)ને ફરમાયા "સુદ (ઈન્ટ્રેસ્ટ) કે ૭૨ દરવાજે હૈં. ઉનમે સબકે હલકે દરજે કા સુદ અપની 'મા' કે સાથ ઝિના કરને કે બરાબર હય. ઓર સબસે બળા સુદ અપને કિસી મુસલમાન કી ઈઝઝત પર ઝબાન દરાઝી કરના હય". (સિલિસલએ અહાદીષે સહીહા અલબાની (રહ.))

ગીબત કો સુદ સે બળા ગુનાહ બતાયા જા રહા હય. ક્યું કે સુદ કા તઅલ્લુક માલ ઓર દૌલત સે હય. ઓર ઈઝઝત કા તઅલ્લુક અપની નફસ (જાન) સે હય. ઈનસાન કો અપની ઈઝઝત, માલ ઓર દૌલત સે ઝિયાદહ પ્યારી હોતી હય. માલ કા નુકશાન બરદાશ્ત કર સકતા હય લેકિન ઈઝઝત કી તોહીન બરદાશ્ત નહિ કર શકતા. ઈસી લીએ રસુલ (સ.અ.વ.) ને ઈઝઝત કો સુદ સે બળા ગુનાહ શુમાર કીયા હય.

રસુલ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે "જીસને કિસી અપને મુસલમાન ભાઈ કી તકલીફ દફઅકી તો અલ્લાહ કિયામત કે દિન જહન્નમ કી આગ કો ઉસકે ચહેરે સે દૂર કર દેંગે" (મુસનદે અહમદ સહીહ અલજામેઉસ્સગીર અલબાની (રહ.)).

ઈસ લીએ કિસી મેહફીલ મે ભી અપને મુસલમાન ભાઈકી ગીબત હો રહી હો તો ઉસે રોકના ઓર મુસલમાન ભાઈકી ઈઝઝત કા દફઅ કર લાઝિમી હય.

(૧૬) ચુગુલખોરી કરના (ચાળી ખાના) :

ફિસાદ, હસદ, બુગઝ ઓર કીના ઓર દુશ્મની કી આગ ભળકાને લીએ ચુગુલખોરી સબસે બળા સબબ હય. ચુનાંચે

અલ્લાહ તઆલા કુરઆન શરીફમે ફરમાતા હય કે "આપ હર ઉસ શખ્શ કી બાત ન માને જો ઝિયાદહ કસમે ખાનેવાલા, બે વકાર, કમીના એબગો ઓર ચુગુલખોર હો" (સુરઅ અલકલમ ૧૦-૧૧)

હઝરત હુઝયફા (રઝી.) બ્યાન કરતે હૈં કે રસુલ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા "ચુગલખોર જન્નતમેં દાખિલ ન હોગા". (બુખારી)

હઝરત અબદુલ્લાહ બિન અબ્બાસ (રઝી.) બ્યાન કરતે હૈં કે એક મરતબા રસુલ (સ.અ.વ.) તઈયેબા કે એક બાગ સે ગુઝરે, આપ (સ.અ.વ.) ને દો મુરદોં કી આવાઝે સુની જીન્હેં કબરમે અઝાબ હો રહા થા. નબી કરીમ (સ.અ.વ.)ને ફરમાયા "ઈન દો કબરવાલોં કો અઝાબ હો રહા હય, ઓર ઉનકો કિસી બળે ગુનાહ કે સબબ અઝાબ નહિં હો રહા હય "ફિર ફરમાયા" કયું નહિ યકીનન વોહ ગુનાહ બહોત બળા હય જીનકી વજેસે ઉનકુ અઝાબ હો રહા હય. ઉનમે સે એક તો અપને પેશાબ કે છીંટો સે પરહેઝ નહિ કરતા થા ઓર દૂસરા ચુગલખોર થા". (લોગોં કો લળાને કે લીએ ઈધર કી બાતેં ઉધર ઓર ઉધર કી બાતે ઈધર પહોંચાતા થા) (બુખારી). અલ્લાહ હમે ચુગલખોરી સે બચાએ આમીન.

(૧૭) તીન દિન સે ઝિયાદહ બાતચીત બંધ કરના :

શયતાન કા એક ઝબરદસ્ત મનસુબા મુસલમાનોં કે બાહમી તઅલ્લુકાત ખરાબ કરના હય. ઓર શયતાન કે બેહકાવે પર બહોત લોગ બગૈર કિસી શરઈ ઉઝર, સબબ કે અપને મુસલમાન ભાઈસે કતઅ તઅલ્લુક તોળ લેતે હૈં, ઓર બાતચીત, લેના-દેના વગયરહ તમામ કામ બંધ કરતે હૈં. કતઅ તઅલ્લુક કરનેવાલોં કો ઈસ્લામ ને દો ટોક ઓર સખ્ત

સઝા સુનાઈ હય. હઝરત અબુહુરયરહ (રઝી.) બ્યાન કતે હૈં કે રસુલ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા "કિસી મુસલમાન કે લીએ વે જાઈઝ નહિ કે વોહ કિસી મુસલમાન ભાઈસે તીન દિન સે ઝિયાદહ તક તઅલ્લુકાત ખતમ કરે, ઓર જીસને તીન દિન સે ઝિયાદહ તક અપને મુસલમાન ભાઈ કો છોળ રખા ઓર ઈસી હાલતમે (બગૈર તૌબા કે) વોહ મર ગયા તો જહન્નમ કી આગ મે દાખિલ હોગા" (અબુદાઉદ, સહીહ જામેઉસ્સગીર અલબાની (રહ.))

હઝરત અબુ ખરાશ અસ્લમી (રઝી.) બ્યાન કરતે હૈં કે રસુલ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે "જીસને અપને મુસલમાન ભાઈ કો એક સાલ તક છોળે રખા ઓર ઉસસે અપને તઅલ્લુકાત તોળ દીએ તો યે ઉસકા ખૂન (કતલ) કે બરાબર હય". (બુખારી)

હઝરત અબુ હુરયરહ (રઝી.) બ્યાન કરતે હૈં રસુલ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા "હર હફ્તેમે દો દિન સોમવાર ઓર જુમેરાત કો લોગોં કે આમાલ અલ્લાહ તઆલા કે યહાં પેશ કરે જાતે હૈં ઓર હર મોમીન બંદો કો બક્ષ દીયા જાતા હય, સિવાએ ઉસ બંદે કે જીસકે દિલમે અપને કિસી મુસલમાન ભાઈ કે મુતઅલ્લીક અદાવત, દુશ્મની, બુગઝ ઓર કીના હોતો અલ્લાહ તઆલા (અપને ફરિશ્તોસે) ફરમાતે હે કે ઈન દો લળે હુએ મુસલમાન કો છોળદો યા ઉનહેં ઢીલ દો જબ તક યે નારાઝગી ખતમ નહિં કરતે" (મુસ્લિમ)

દો લળે હુએ ભાઈઓ મે સે જો સચ્ચી તૌબા કરના ચાહે ઉસે ચાહીએ કે અપને નારાઝ મુસલમાન ભાઈસે મિલકર ઉસે સલામ કરે. અગર વોહ નારાઝભાઈ સલામ કા જવાબ ન દે ઓર સુલહ પર રાઝી ન હોતો ઉસકા અંજામ વોહ ભુગતેગા.

લેકિન સલામ કરનેવાલા અપને ગુનાહ સે પાક હો ગયા.

હઝરત અબુઐયુબ અનસારી (રઝી.) બ્યાન કરતે હે કે રસુલ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા "કિસી આદમી કે લીએ યે જાએઝ નહિં કે વોહ અપને કિસી મુસલમાન ભાઈસે તીન દીન સે ઝિયાદહ તક કતઅ તઅલ્લુક કરે, ઓર દોને મિલે તો યે ઈધર કા મોં ફેરલે ઓર વોહ ઉધર કા મોં ફેરલે. ઈન દોનો મે બહેતરીન વોહ હય જો સલામ કરને મેં પહેલ કરે" (બુખારી) અલબત્ત અગર શરઈ અસબાબ કે બિના પર કિસે સે તઅલ્લુકાત ખતમ કીએ જાએ તબ કોઈ ગુનાહ નહિ. મસલન કોઈ નમાઝ નહિ પળતા યા કોઈ બેહયાઈ કામ પર અળા હુઆ હય. અગર ઉસસે તઅલ્લુકાત ખતમ કરનેમે યે મસલિહત નઝર આએ કે ઈસસે તઅલ્લુકાત ખતમ કરને પર યે નમાઝ પળતા હો જાએગા યા બેહયાઈ કામ સે રૂક જાએગા તો અયસી સુરતમે તઅલ્લુકાત ખતમ કરના વાજીબ હય.

(૧૮) લિબાસ કો ટખનોં સે નીચે તક લટકાના :

લિબાસ કો ટખનો તક નીચે તક લટકાના આજ યે બહોત ફેશન કી ઓર મામુલી બાત સમજી જાતી હય જબકે અલ્લાહ તઆલાકી નિગાહ મે યે બહોત બળા ગુનાહ હય.

હઝરત અબુઝર (રઝી.) બ્યાન કરતે હૈં કે રસુલ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા "તીન આદમીયોં સે કિયામત કે દિન અલ્લાહ તઆલા ન કલામ કરેગા, ન રહમત કી નઝર સે દેખગા, ઓર ન ઉનહેં ગુનાહો સે પાક કરેગા બલકે ઉનહેં દર્દનાક અઝાબ હોગા". (૧) અપને તેહબંદ કો ટખનો સે નીચે લટકાનેવાલા (૨) (ચીઝ દેકર) એહસાન જતનેવાલા (૩) જૂઠી કસમેં ખાકર અપને સામાનકો બેચનેવાલા (મુસ્લીમ) રસુલ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા "તહેબન્દ કા જો હિસ્સા ટખને

સે નીચે હોગા વોહ જહન્નમ કી આગમે જાએગા'' (મુસનદે અહમદ, સહીહ જામેઉસ્સગીર અલબાની રહ.) નબી કરીમ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા ''જીસને તકબ્બુર સે અપને કપળે કો દાસીટા (ચલતે વકત અપને કપળે કો ઘસીટતા રહા) તો અલ્લાહ તઆલા કિયામત કે દિન ઉસકી તરફ નઝરે રહમત સે નહિ દેખેગા'' (બુખારી)

રસુલ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા ''તેહમનદ, કમીશ ઓર પઘળી ઈન સબકે કપળે કો ઝાઈદ લટકાના ના જાઈઝ હય, ઓર ઈનમે સે કિસી કપળે કો ભી તકબ્બુર સે ઝમીન પર ઘસીટા તો અલ્લાહ કિયામત કે દિન ઉસકી તરફ નઝરે રહમત સે નહિં દેખેગા''. (અબુદાઉદ જામેઉસ્સગીર/ અલબાની રહ.)

હમારે યહાં હર નવજવાન અપની ઈઝાર, પાયજામા, પટલૂન, વગયરહ ટખનેસે નીચે લટકા કર ચલતા હય. યે બિલકુલ નાજાઈઝ ઓર હરામ હય. ઈન હદીસો સે ઉનહેં સબક લેના ચાહીએ. હાં અલબત્તા ઓરતે કો અપની ઈઝાર વગયરહ ટખનોસે લટકાના જાઈઝ હય. ઉનકો ટખના દેખાના નાજાઈઝ હય.

(૧૯) ઓરતોં કા છોટે, બારીક ઓર તંગ કપળે પહેનના:

મવજૂદહ ઝમાને મે ઓરતો કા છોટે, બારીક ઓર તંગ કપળે પહેનના એક ફેશન ચલી હય, જો બિલકુલ હરામ હય. અયસે કામોં કી રસુલ (સ.અ.વ.) ને પહેલે સે પેશીનગોઈ કરદી હય. હઝરત અબુહુરયરહ (રઝી.) બ્યાન કરતે હૈં કે રસુલ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા ''જહન્નમીયોં કી દો કિસમે હોગી જીનકો મેને દેખા નહિં (યાને વોહ દો કોમ આખિર ઝમાને મે હોગી) એક વોહ કોમ જીન કે ગાય કી દુમો કી તરહ કોળે હોંગે જીનસે વોહ લોગોં કો મારીંગે (યાને ઝાલિમ

હુકમરાન, ઓર ઝાલિમ સિપાઈ જો બિલા વજે લોગો કો મારીગેં). ઓર દૂસરી કોમ વોહ આરતેં હોગી જો કપળે પહેનને કે બાવજૂદ નંગી હોગી, સીધી રાહસે બહેકનેવાલી ઓર દૂસરો કો (મર્દોકો) બહેકાનેવાલી, ઉનકે, સર બખ્ત ઊંટ કી કોહાન કી તરહ હોગે. અયસી ઓરતે જન્નતમે દાખિલ ન હોગી. બલકે જન્નત કી ખુશ્બુ ભી ઉનકો નસીબ નહિ હોગી હાંલાકે જન્નત કી ખુશ્બુ ઈતની ઈતની મુસાફિહત સે આતી હોગી (મુસ્લિમ) (યાને પાંચસો સાલ કી દૂરી સે જન્નત કી ખુશ્બુ આતી હોગી). કોહાન કા મતલબ યે હય કે દુપટટા, રીન, કલ્પ વગયરહ બાંધ કર. અપને બાલોં કો ઉપર કી તરફ બળા કર અપને સરોંકો બળા ઝાહિર કરીગી. આજ હમારે ઝમાને મે ઓરતો કી યે ફેશન હો ગઈ હૈં. વોહ આખિરત બરબાદ કર રહી હૈં. જન્નત મે જાના તો દરકિનાર, ઉનકો જન્નત કી ખુશ્બુ ભી નસીબ ન હોગી. ઉનકો અયસે કામોસે ફોરન રૂકજાના ચાહીએ. બાઝ ઓરતે અયસા લિબાસ પહેનતી હૈં કે જીસકી સાઈડો પર બેહિસાબ સૂરાખ બને હુએ હોતે હૈં, યા વોહ નીચે ઉપર તક એક લંબે કટકી તરહ ઈતના કુશાદહ હોતા હય કે ઓરત જબ બેઠતી હય તો ઉસકા સતર કા કુછ હિસ્સા નંગા હો જાતા હય. અયસા લિબાસ હરામ હોને કે અલાવા કાફિરોં કી મુશાબિહત (બરોબારી) હય. મઝકુર મુસ્લિમ શરીફ કે બારે મે શયખુલ ઈસલામ ઈબ્ને તૈમીયઅ (રહ.) મજમુઉલ ફતાવા (૨૨-૧૪૨) મે ફરમાતે હૈં'' રસુલ (સ.અ.વ.) કે ઈરશાદે મુબારક કી એક તકસીર યે ભી બતાઈ ગઈ હય કે ઓરતેં ગૈર સાતિર ( ) લિબાસ પહેને હુએ હોંગા બઝાહિર વોહ લિબાસ પહેને હોંગી લેકિન હકીકતન નંગી હોંગી. મિસાલ કે તોર પર વોહ ઓરતે જો અયસા બારીક લિબાસ ઈસ્તિમાલ કરતી હૈં જીસસે ઉનકી જિલ્દ જહલકતી હય, યા અયસા તંગ લિબાસ પહેનતી હે જીસસે ઉનકે જીસ્મ (બદન) કી સાખ ઓર જોળ, જોળ યાને પીછલા હિસ્સા (કુલ્હે) બાઝુઓ વગયરહ કો ઝાહિર

કરતા હય હાંલાંકે ઓરતો કા લિબાસ અયસા મોટા ઓર કુશાદહ હોના ચાહીએ જો ઉસકે લીએ મુકમ્મિલ સાતિર હો. ઉસકી જીસ્મ કોઈ હિસ્સા ઝાહિર ન હો, ઓર ન જોળો કી સાખ્ત દિખાઈ દે''.

મવજૂદ ઝમાને મે કઈ ઓરતે પરદહુ તો કરતી હે, મગર ઉનમે ભી એક ફેશન ચલી હય વોહ અયસા બુરખા, યા મલાયા પહેનતી હૈં કે ઝેબાઈશ કે તોર પર બેલ-બૂટોંકી એબ્રોયડરી કરાઈ જાતી હય. જીસસે ગૈર મોહરમ મર્દ કી નઝર ઉસ પર પળતી હય. જીસ્સે વોહ મર્દ કે દિલમે શયતાની ખ્યાલાત પયદા હોતે હૈં. ઓર અયસે કામોં સે ઝિના કા મુરતિકબ હોના એક બહુત બળા સબબ બન જાતા હય. લિહાઝા અયસે ઝેબાઈશી બુરખો ઓર મલાયો કો તર્ક કરના બહુત ઝુરૂરી હય.

બુરખા ઓર મલાયા પહેનને મે એક અહમ બાત યે ભી નઝર આતી હય કે કઈ ઓરતે બુરખા યા મલાયા પહેનને મે અપની દોનો આંખે ખુલી રખતી હે. આંખે ખુલી રખને મે પરદેહ કા મકસદ હી મારા જાતા હય ક્યું કે જબ આંખે ખુલી રહેગી તો યકીનન ઉસ ઓરત કી નઝર ગૈર મોહરમ મર્દ પર પળેગી. ઓર ગૈર મોહરમ મર્દ કી નઝર ઉસ ઓરત પર પળેગી, જો નફસાની ખ્વાહીશાત ભળક ઉઠને કા બળા સબબ બનતા હય. મસનદે અહમદ મે રસુલ (સ.અ.વ.) સે મરવી હય કે ''નઝર ઈબલીસ કે તીરોં મે સે એક ઝહેર આલૂદ તીર હય''. એક દફઅ જબ હુઝુર (સ.અ.વ.) હુજરે મે આપ (સ.અ.વ.) કી ઈજાઝત સે નાબીના (અંધે) સહાબી હઝરત અબદુલ્લાહ ઈબ્ને મકતુમ (રઝી.) દાખિલ હુએ તો આપ (સ.અ.વ.) ને અઝવાજે મુતાહિરાત સે ફરમાયા ''પરદહ કરો'' તો ઉન્હોને જવાબ દીયા થા રસુલ (સ.અ.વ.) યે તો નાબીના હૈં. તો આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા ''યે નાબીના હૈં તુમ તો નાબીના નહીં હો''. ઈસ વાકેએ સે યે સાબિત હોતા હય કે જબ એક નાબીના સહાબી સે પરદહ કરને કા હુકમ હોતા હય તો ગૈર

મોહરમ દેખનેવાલેસે પરદહ કરને કી કિતની ઝુરૂરત હય. ઈસલીએ તમામ ઓરતોં કે લીએ બહુત જરૂરી હય કે દોનોં આંખે સમેત મુકમ્મિલ પરદહ કરે.

ઈસકે અલાવા મવજૂદા ઝમાને એક કાફિરાના ફેશન ચલી હય કે અકસર ઓરતેં કટી આસ્તીન (કોહની કે ઉપર તક્કી આસ્તીન) કા કુરતા પહેનતી હે. યે સરાસર ના જાઈઝ ઓર હરામ હય. અયસે લિબાસમે પરદેહ કી કોઈ ગુજાઈશ હી નહિ રહેતી. ઓર અયસે લિબાસ મે નમાઝ ભી ન હોગી. નમાઝ મે સિર્ફ ઓરતોં કા ચહેરા, દોનો હાથ કે પહોંચે ઓર ટખને સે નીચે તક કે પેર ખુલે રખને કા હુકમ હય ઈસકે તમામ બદન ઢકા હુઆ હોના ચાહીએ અલ્લાહસે દુઆ હય કે અલ્લાહ તઆલા તમામ મુસલમાન ઓરતોં કો મુકમ્મલ પરદહ કરને કી તૌફીક અતા કરે ઓર તંગ કપળે પહેનનેસે, બેલ-બુટેવાલે બુરખા - મલાયાસે બાઝ રહેને કી તૌફીક અતા કરે. આમીન.

(૨૦) વાપસ ન કરને કી નિય્યત સે કર્ઝ લેના :

હુકુકુલ્લાહ ઈબાદ (બંદો કે હુકુક) અલ્લાહ કે યહાં બહોત અહેમીય્યત રખતે હૈં હુકુકુલ્લાહ (અલ્લાહ કે હુકુક) તો બંદહ તૌબા કે ઝરીએ મઆફ કરા સકતા હય. ઓર અલ્લાહ તઆલા ભી મઆફ કરને પર કાદિર હય. લેકીન હુકુકુલઈબાદ એક અયસા ગુનાહ હય કે જબ તક બંદા મઆફ ન કરે વાહં તક યે ગુનાહ મઆફ નહિ હો સકતા. કિયામત કે દિન કોનસા અયસા બન્દહ હોગા જો ઉસ પર કીએ હુએ ઝુલ્મ, કર્ઝ કી ના વપસી કિયાનત દારી જયસે અપને ભાઈ કે ગુનાહ માફ કરદે. વહાં ન રૂપીએ, પૈસોસે કામ ચલેગા, ન રૂશ્વતખોરી હોગી. વહાં તો સિર્ફ નેકીઆ ઓર ગુનાહોસે ફેસલે હોંગે. વહાં નફસા, નફસી કા આલમ હોગા. મા-બાપ, ભાઈ-બહેન, બીવી વગયરહ તમામ રિશ્તેદાર એક દૂસરે સે મોંહ મોળ લેંગે. અલ્લાહ તઆલા કુરઆન મજીદ મેં

ફરમાતા હય ''અમાનતવાલોં કી અમાનત ઉનહેં વાપસ કરો (નિસાઅ-૫૮) કર્ઝ લેકર વાપસ ન લોટાનેકી રસમ હમારે મઆશરે રાઈજ હો ગઈ હય. કઈ લોગ કર્ઝ લેકર ન લોટાને કે કઈ, કઈ બહાને નીકાલકે હૈં ઓર કર્ઝ અદા કરને મે ટાલમટોલ કરતે હૈં. કઈ લોગ કર્ઝ લેકર ઈસ લીએ નહિ લોટાતે હૈં કે ઉનકે દીલમે યે ખ્યાલ પયદા હોતા હય કે કર્ઝ દેનેવાલે કે પાસ બહોતમાલ ઓર દૌલત હય, ઉસે પૈસો કી કિયા કમી હય લિહાઝા ઉસે કર્ઝ ન લોટાએગે તો કોઈ હરજ નહિ. ઈસી તરહ કઈ લોગ દૂસરે બહાને તલાશ કરતે હૈં. નબીકરીમ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા ''સુબહાનલ્લા! કર્ઝ કે મામલે મે અલ્લાહ તઆલાને કિસ કદર સખ્તી નાઝિલ કી હય. મુજે ઉસ ઝાત કી કસમ કે જીસકે કબઝે મે મેરી જાન હય, અગર કોઈ આદમી અલ્લાહ કે રાસ્તે મે શહીદ કરી દીયા જાએ ઓર ફિર ઝિન્દહ કર દીયા જાએ, ફિર શહીદ કર દીયા જાએ ઓર ફિર ઝિન્દહ કર દીયા જાએ, ફિર તિસરી બાર શહીદ કર દીયા, ઈસકે બા વજૂદ વોહ મકરૂઝ (કર્ઝદાર) હો તો જબ તક ઉસકા કર્ઝ અદા ન કિયા જાએ વોહ જન્નત મે દાખિલ ન હોગા. (નસાઈ, અલ જામેસ્સગીર/અલબાની રહ.). ઈસ હદીષ કે માલૂમ હોનેબાદ ભી કર્ઝ કી અદાયગી મે ટાલ મટોલ કરનેવાલે અપને કિરદાર સે બાઝ આઈગેં યા નહિ? અલ્લાહ તઆલા હમે હિદાયત દે. આમીન.

આખિર મે દુઆ હય કે વોહ હમ તમામ મુસલમાન મર્દો કો, ઓરતો કો તમામ હરામ કોમોં સે બચને કી ઓર શરીઅત કે મુતાબિક નેક અમલ કરનેકી તૌફીક અતા કરે. આમીન.

વ આખિરો દઅવાના અનિલ હમદો લિલ્લાહે રાબ્બિલ આલમીન.

નાચીઝ

મુરત્તિબ